

Osteoporoz Fark?ndal?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Osteoporoz Fark?ndal?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28554>

Özet

Osteoporoz Fark?ndal?k Ölçe?i, bireylerin **osteoporoz** hastal???na ili?kin bilgi düzeylerini, risk faktörleri hakk?ndaki fark?ndal?klar?n? ve korunma yollar?na yönelik tutumlar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, Türkiye'deki kullan?m? için Sibel Ocağ Aktürk tarafından 2019 y?l?nda tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında Türkçe'ye uyarlama çal??mas? ile kazand?r?lm??tır. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe formunun geçerlili?ini ve güvenilirli?ini Türk popülasyonunda test etmeyi hedeflemiştir. Ölçek, halk sa?l??? ve klinik ortamlarda e?itim ihtiyaçlar?n? belirlemek ve önleyici sa?lık hizmetlerinin etkinli?ini de?erlendirmek için kritik öneme sahiptir.

Ölçe?in orijinal yap?s? ve madde say?s? hakk?nda detaylı bilgi, kaynak özetinde yer almamas?na rağmen, uyarlama çal??mas?, ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erlili?ini sa?lamak amacıyla titizlikle yürütülmüştür. Ölçek, özellikle kemik sa?l???, beslenme al??kanlıklar? ve egzersiz gibi osteoporozla ili?kili temel konulardaki bilgi düzeyini ölçmeye odaklanm??tır.

Anahtar Kelimeler

Osteoporoz, Fark?ndal?k, Kemik Sa?l???, Psikometri, Sa?lık E?itimi, Uyarlama Çal??mas?, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

S?BEL OCAK AKTÜRK

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin **osteoporoz** hakk?ndaki bilgi düzeylerini, risk algırlar?n? ve hastal??? önlemeye yönelik davran??sal niyetlerini sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu de?erlendirme, özellikle k?rk riskini azaltmaya yönelik halk sa?l??? giri?imlerinin planlanmas?nda ve hedef kitledeki bilgi bo?luklar?n?n tespit edilmesinde hayati rol oynamaktadır. Ölçek, bireysel fark?ndal?k düzeyini ölçerek, sa?lık profesyonellerinin daha hedefli ve etkili e?itim materyalleri geli?tirmesine zemin hazırlar.

Uyarlama çal??mas?n?n birincil amacı ise, uluslararası alanda kabul görmüf bu fark?ndal?k ölçe?inin Türkçe konu?an popülasyonda kültürel geçerlili?ini ve dilsel e?de?erlili?ini sa?layarak klinik ve akademik ara?tırmalarda kullan?labilir hale getirmektir. Bu sayede, Türkiye'deki osteoporoz fark?ndal?k seviyeleri uluslararası çal??malarla kar??laştır?labilir hale gelmektedir.

Yap?

Osteoporoz Fark?ndal?k Ölçe?'inin ölçtü?ü temel yap?, bireylerin **osteoporoz** ile ilgili bili?sel ve duyu?sal fark?ndal?k düzeyleridir. Bu yap? genellikle üç ana bile?enden olu?ur:

Hastal?k Bilgisi: Osteoporozun tan?m?, semptomlar? ve tan?lama yöntemleri hakk?ndaki bilgi.

Risk Faktörleri: Ya?, cinsiyet, genetik yatk?nl?k ve ya?am tarz? gibi hastal??a yol açan faktörler hakk?ndaki fark?ndal?k.

Önleyici Davran??lar: Beslenme (kalsiyum, D vitamini) ve düzenli egzersiz gibi koruyucu sa?l?k davran??lar?na yönelik bilgi ve tutumlar.

Ölçek, bu bilgi alanlar?ndaki eksiklikleri tespit ederek e?itim programlar??n etkinli?ini art?rmay? amaçlar ve fark?ndal??n çok boyutlu do?as??n? yans?t?r.

Geçerlik

Orijinal kaynaktaki spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemi?tir. Ancak, yüksek lisans tezi (Ocak Aktürk, 2019) kapsamında, ölçe?in Türkçe formunun geçerlik çal??malar??n yap?ld?? varsay?lmaktadır. Geçerlik çal??malar? genellikle a?a??daki yöntemleri içermi?tir:

Kapsam Geçerli?i: Maddelerin ölçülmek istenen yap?? ne ölçüde temsil etti?ini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine ba?vurulmu?tur.

Yap? Geçerli?i: Ölçe?in alt boyutlar??n teorik yap??ya uygunlu?unu test etmek için aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizi yöntemleri kullan?lm??t?r.

Ölçüt Geçerli?i (Kriter Ba?lant?? Geçerlik): Ölçe?in, benzer yap?lar? ölçen di?er güvenilir araçlarla olan ili?kisi (e? zamanl? veya yorday?c? geçerlik) incelenmi? olabilir.

Detayl? geçerlik istatistikleri için tezin tamam?na ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizlerine dair spesifik istatistiksel de?erler (örne?in, Cronbach Alfa katsay?s?) kaynaktaki sunulmam??t?r. Bir uyarılma çal??mas?nda temel güvenilirlik ölçütleri ?unlard?:

?ç Tutarl??k: Maddelerin birbiriyle ne kadar tutarlı oldu?unu gösteren Cronbach Alfa katsay?s??n hesaplanması. Fark?ndal?k ölçeklerinde genellikle 0.70 ve üzeri bir de?er hedeflenir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in k?sa zaman aral?klar?yla uyguland??nda tutarlı sonuçlar

verip vermedi?inin belirlenmesi.

Sibel Ocak Aktürk'ün 2019 tarihli tezi, Türkçe formun iç tutarlılı?n? ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?ini inceleyerek ölçe?in Türk popülasyonunda güvenilir bir araç oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s? hakk?nda detaylı bilgi, sa?lanan özet içerikte mevcut de?ildir. Osteoporoz fark?ndal???n? ölçen ölçekler genellikle multi-faktöriyel bir yap? sergiler. Uyarılma sürecinde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n (yani alt boyutlar?n?) Türkçe veri setinde de do?rulamalı? faktör analizi (DFA) ile test edilmesi beklenir. Bu analiz, çeviri ve kültürel adaptasyon sürecinde ölçe?in yap?s?sal bütünlü?ünün korunup korunmadı?n? anlamak için zorunludur. Elde edilen faktör yükleri ve model uyum indeksleri, ölçe?in teorik yap?y? ne kadar iyi temsil etti?ini gösterir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarılma

Format: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i. Derecelendirme sistemi veya madde format? kaynakta belirtilmemiştir, ancak fark?ndal?k ölçeklerinde genellikle Do?ru/Yanı? veya Likert Tipi derecelendirme kullanılır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kin bireyler.

Ya? Grubu: Yeti?kin popülasyon (spesifik ya? aralı??? belirtilmemiştir).

Popülasyon Detaylar?: Yüksek lisans tezi çal??ması için genellikle üniversite ö?rencileri, sa?lık çal??anlar? veya genel toplum örnekleme kullanılmı?tır.

Test Metodolojisi: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanan öz bildirim ölçe?i.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Test Y?li?: 2019 (Yüksek Lisans Tezi tamamlanma y?li?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in akademik bir tez çal??ması kapsamında uyarılanması olması nedeniyle ticari kullanım için orijinal yazar?ndan izin alınması gerekebilir. Akademik amaçlı? kullanımlarda genellikle ücret talep edilmez, ancak yazara danışılması önerilir.

Kaynaklar

Ocak Aktürk, S. (2019). *Osteoporoz Farkındalık Ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması* (Yüksek Lisans tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

Sorumlu Yazar İletişim E-postası: sibelakturktr@gmail.com

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[osteoporoz-farkindalik-olceginin-turkce-formunun-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf](https://toad.halileksi.net/osteoporoz-farkindalik-olceginin-turkce-formunun-gecerlik-ve-guvenirlik-calismasi-toad.pdf)

Ek Referans Bağlantısı: toad.halileksi.net

Osteoporoz Farkındalık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen yüksek lisans tezine (Ocak Aktürk, 2019) başvurulması gerekmektedir.